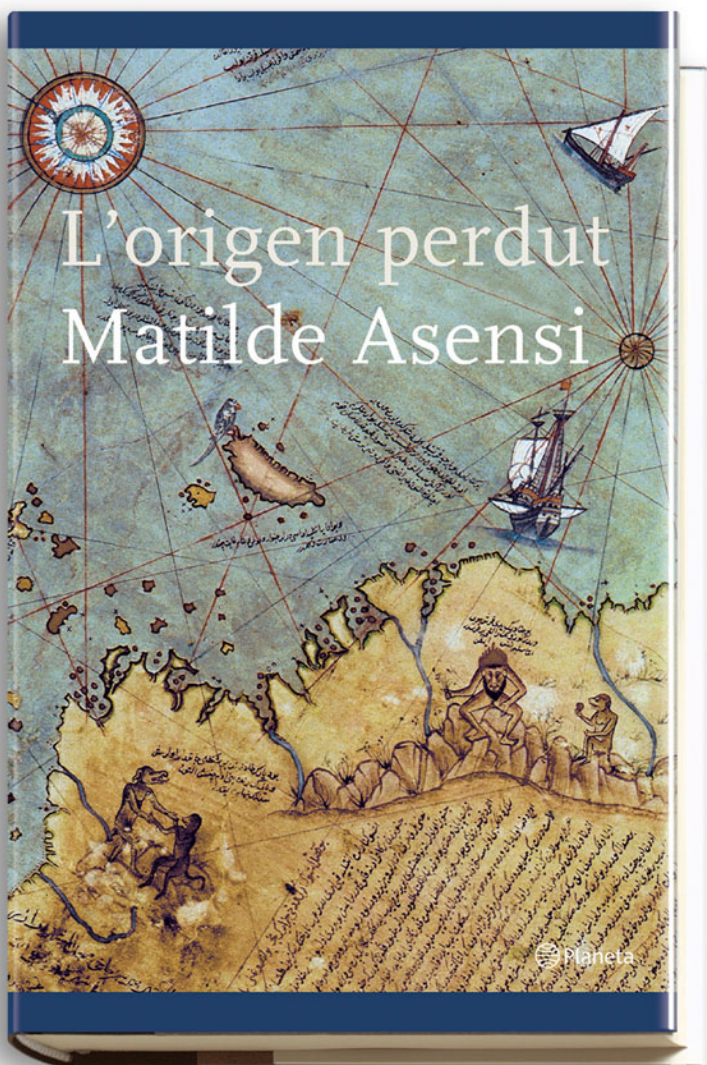


1er Capítol

**Matilde Asensi**  
L'origen perdut



 Planeta



## I

El problema que jo amb prou feines albirava aquella tarda, mentre m'estava dret, immòbil enmig de la pols, les ombres i les olors d'aquell edifici vell i tancat, era que el fet de ser un urbanícola progressista, escèptic i tecnològicament desenvolupat de començaments del segle XXI m'incapacitava per tenir en compte qualsevol cosa que quedés fora de l'àmbit dels cinc sentits. En aquell moment, per a un *hacker* com jo, la vida només era un sistema complex d'algoritmes escrits en un llenguatge de programació per al qual no hi havia manuals. És a dir, que aquella tarda jo era dels qui creien que viure era aprendre cada dia a utilitzar el propi i inestable programa d'ordinador sense possibilitat d'assistir a cap curset previ ni temps per provar i assajar. La vida era el que era i, a més, molt curta. Total, que la meva consistia a mantenir-me sempre ocupat, sense pensar en res que no tingués alguna cosa a veure amb el que feia en cada moment, sobretot si, com aleshores, el que feia era, entre altres coses, un delictes castigat per la llei.

Recordo que em vaig aturar un segon per contemplar amb estranyesa els detalls descolorits d'aquell plató que, en un temps per a mi molt llunyà (vint o potser trenta anys), havia estat resplendent i havia vibrat amb la llum dels focus i la música de les orquestres en directe. Encara no havien transcorregut del tot les darreres hores d'aquell dia de finals de maig i ja no es podia veure el sol per darrere els contraforts dels antics estudis de televisió de Miramar, a Barcelona, els quals, malgrat haver estat clausurats i abandonats, gràcies al meus amics i a mi estaven a punt de tornar a servir per al que havia estat el seu propòsit original. Vist des de dins, com ho feia jo, i escoltant l'eco de les famoses veus que sempre habitarien aquell

edifici, semblava impossible pensar que al cap de pocs mesos es convertiria en un altre hotel per a turistes de luxe.

Al meu costat, la *Proxi* i en *Jabba* estaven enfeinats muntant l'equip sobre una veterana tribuna de fusta despintada fins a la qual arribava amb dificultat la resplendor dels fanals del carrer. Els pantalons de la *Proxi*, negres i cenyits, amb prou feines li cobrien els turmells, i aquells ossets esmolats, aquelles arestes, llançaven unes ombres descomunals sobre les seves cames, llargues i plenes d'ondulacions, gràcies a les llanternes de neó que reposaven sobre la tarima. En *Jabba*, un dels millors enginyers de Ker-Central, connectava la càmera a l'ordinador portàtil i a l'amplificador de senyal amb traça i rapidesa; tot i que era gran, gros i gelatinós, en *Jabba* pertanyia a aquella raça de tipus intel·ligents, acostumats al contacte de l'aire i del sol, i que, malgrat haver-se endurit en mil batalles contra el codi, encara conservaven alguna cosa de la desimboltura de l'home primitiu en l'home modern.

—Ja està —em va dir en *Jabba*, alçant la vista.

A la seva cara rodona, els ulls, el nas i la boca s'amuntegaven al mig del cercle. S'havia recollit les grenyes dels cabells vermells i llargs darrere les orelles.

—¿Les connexions són operatives? —vaig preguntar a la *Proxi*.

—D'aquí a un parell de minuts.

Em vaig mirar el rellotge. Les agulles, que sortien directament del nas del barbut capità Haddock, indicaven que faltaven cinc minuts per a les vuit. En poc més de mitja hora tot s'hauria acabat. De moment, l'antena parabòlica ja estava orientada i el punt d'accés a punt d'obrir-se; així doncs, només faltava que en *Jabba* acabés de muntar la connexió sense fils perquè jo pogués començar a treballar.

Aleshores vaig descobrir allò que des de feia una bona estona em resultava tan familiar d'aquell plató: feia la mateixa olor que les golfes de la casa on vivia la meva àvia, a Vic. Una olor de mobles vells, bossetes de naftalina i metall rovellat. Feia molt de temps que no parlava amb l'àvia, però no era culpa meva, perquè cada vegada que jo prenia la decisió d'anar-la a veure ella se n'anava de viatge cap a algun lloc remot del planeta amb les seves amigues esbojarrades, totes vídues i a la ratlla de la vuitantena. Segur que hauria estat encantada de poder visitar aquells estudis de Miramar, perquè en els seus temps havia estat una seguidora apas-

sionada del programa de l'Herta Frankel i la seva gosseta Marylin.

—Llest —va anunciar la *Proxi*—. Ja ets dins.

Em vaig asseure al terra polsós amb les cames encreuades i em vaig recolzar el portàtil als genolls. En *Jabba* es va instal·lar al meu costat, tot inclinant-se per veure l'evolució de l'accés a la pantalla. Em vaig colar en els ordinadors de la Fundació TraxSG utilitzant la meva pròpia versió del Sevendoolf, un conegut cavall de Troia que permetia l'entrada a sistemes remots per la porta del darrere.

—¿Com has aconseguit les claus? —va voler saber la *Proxi*, que s'havia col·locat a la banda oposada d'en *Jabba* i havia adoptat la mateixa postura. La *Proxi* era una d'aquelles dones que mai no sabien com mirar. Cada una de les parts del seu cos era perfecta en si mateixa, i el seu rostre, emmarcat per uns cabells curts negres i brillants, resultava molt atractiu, amb un nas punxegut preciós i uns ulls grans i foscos. Tanmateix, el conjunt no resultava harmoniós, com si els peus fossin d'un altre cos, els braços un parell de talles massa grans, i la cintura, si bé era fina, massa gran per als seus malucs discrets—. ¿Amb la força bruta? —va aventurar.

—He tingut els ordinadors de casa meva fent proves d'ençà que va començar tot aquest afer —vaig respondre somrient. Mai, ni sota els efectes del pentotal, revelaria els meus secrets més valuosos a un altre *hacker*.

El sistema, que treballava amb Microsoft SQL Server i utilitzava el Windows NT per a la xarxa local, no tenia cap mesura de seguretat. Per no tenir, aquella xarxa no tenia ni l'antivirus actualitzat. La darrera revisió era del maig del 2001, feia just un any. Resultava depriment piratejar així, sobretot després de l'esforç invertit en una operació d'aquella envergadura.

—Són uns inconscients...

Per a un bon *hacker*, un de tota la vida, com en *Jabba*, hi havia coses que no es podien entendre ni humanament ni tècnicament.

—Compte! —em va advertir tot d'una la *Proxi*, deixant-se caure sobre la meva espatlla per contemplar millor el monitor—. No toquis cap fitxer. Deuen ser plens de virus, cucs i *spyware* (1).

(1) Petites aplicacions de programari que s'installeu en els sistemes sense coneixement dels seus propietaris i que controlen totes les activitats de l'ordinador enviant la informació cap als servidors, que solen ser comercials.

La *Proxi*, que en la vida real treballava al departament de seguretat de Ker-Central, coneixia amb tota mena de detalls les terribles conseqüències d'unes quantes línies de codi maliciós. De fet, ni tan sols calia obrir aquells cibertòxics per activar-los. N'hi havia prou de passar el cursor per damunt sense adonar-se'n.

—Aquí tens la carpeta dels logos —em va indicar en *Jabba*, posant l'índex sobre la pantalla de plasma, que va ondular com una bassa d'oli.

No s'havia hagut d'esforçar gaire per trobar-la. Amb molt bon criteri, l'enginyer responsable del sistema informàtic de TraxSG havia batejat aquell subdirector amb el nom de «Logos», i segur que després se n'havia anat a prendre unes cerveses per celebrar la seva gran intel·ligència. M'hauria agradat deixar-li algun missatge de felicitació, però em vaig limitar a examinar el contingut de l'ordinador i a transferir un altre joc de logos que substituïria els famosos dissenys de TraxSG —el nom en vertical amb lletres de diferents tipus, mides i colors— i farien aparèixer la frase «Ni cànons ni corsaris» cada vegada que algú de la Fundació engegés un ordinador, iniciés un programa o, simplement, es volgués desconnectar. També vaig enviar un fitxer executable que quedaria amagat a les profunditats de l'ordinador i renovaria les modificacions cada vegada que algú intentés esborrar-les, de manera que els costaria molt de temps i diners recuperar la seva marca original. Aquest fitxer, entre altres coses, imprimiria en tots els documents una calavera pirata sobre dues tíbies encreuades i, de nou, la frase «Ni cànons ni corsaris». Finalment, vaig fer una còpia de tots els documents que vaig trobar relacionats amb el maleït cànon que la Fundació havia aconseguit imposar als fabricants de programari i els vaig distribuir generosament a través d'internet. Ja només faltava llançar a la xarxa, des d'aquells estudis de Miramar i durant tot el temps que triguessin a localitzar l'equip i apagar-lo, la campanya que nosaltres havíem dissenyat demanant el boicot a tots els productes de TraxSG i animant la gent a comprar aquests mateixos productes a l'estranger.

—Ens n'hem d'anar —va avisar en *Jabba* amb veu d'alarma mirant el rellotge—. El guarda de seguretat vindrà pel passadís d'aquí a tres minuts.

Vaig tancar el portàtil, el vaig deixar a terra i em vaig aixecar tot espolsant-me els texans. La *Proxi* va cobrir la tarima amb una lona

gran que dissimularia l'equip per als possibles tafaners; això no evitaria que tard o d'hora el descobrissin, però almenys la protesta tindria uns quants dies de pròrroga. Seria divertit veure la notícia als diaris.

Aprofitant els darrers segons de la nostra estada en aquell lloc, mentre la *Proxi* i en *Jabba* s'afanyaven a recollir les restes del material, vaig treure de la bossa un petit esprai de pintura vermella, hi vaig posar la vàlvula *Harcove* per a traços gruixuts i grans, el vaig sacsejar fins que vaig sentir els copets metàl·lics a l'interior que indicaven que la barreja estava a punt i, amb una bona dosi de vanitat personal, vaig dibuixar en una de les parets una esfera molt gran a l'interior de la qual, ocupant tot l'espai en sentit horitzontal, vaig traçar un bucle llarg i vertiginós i vaig signar amb el sobrenom pel qual tothom em coneixia: *Root*. Era el meu *tag*, la meva signatura personal, visible en molts llocs suposadament inexpugnables. Si aquesta vegada no l'havia inclòs als ordinadors de TraxSG –sempre ho feia en els llocs piratejats, ja fossin reals o virtuals–, era perquè no estava sol i no treballava només per a mi.

–Anem! –ens va instar en *Jabba*, dirigint-se amb pas lleuger cap a les portes de l'estudi.

Vam apagar les llanternes i, amb l'única llum dels petits pilots d'emergència com a guia, vam travessar passadissos i vam baixar escales de pressa però sense fer soroll. Al soterrani hi havia la cofurna dels transformadors que allotjava els quadres elèctrics antediluvians dels estudis. Allà, a terra, dissimulada per les nostres eines d'espeleologia, una tapa de ferro donava pas a l'estrany món subterrani que s'amagava sota l'asfalt de Barcelona: enllaçat en molts punts amb els gairebé cent quilòmetres de túnels de les línies de metro i de ferrocarril, hi havia el colossal entramat de galeries del clavegueram que connectava amb tots els edificis, centres i institucions oficials de la ciutat. Igual com a Nova York, Londres o París, Barcelona amagava una segona ciutat a les seves entranyes, una ciutat tan viva i plena de misteris com la de dalt, la que rebia la llum del sol i l'aigua del mar. Aquella ciutat oculta, a més de tenir els seus propis nuclis habitats, la seva pròpia vegetació autòctona, els seus propis animals i la seva pròpia unitat de policia (l'anomenada «Unitat de subsòl»), rebia també una gran quantitat de turistes vinguts d'arreu del món per practicar un esport –il·legal, per descomptat– conegut com a espeleologia urbana.

Em vaig treure la goma elàstica amb què em recollia els cabells i em vaig posar el casc, ajustant la barballera cap endavant. Els nostres tres cascos Ecrin Roc duïen subjectades als clips unes llanternes frontals de leds (2) que feien una llum molt més blanca que les normals i eren molt menys perilloses en cas de fuga de gasos. A més, si un led es fonia, sempre quedarien els altres llums, mai no ens quedariem del tot a les fosques.

Com si fóssim un destacament militar perfectament sincronitzat, vam engegar els detectors de gas, vam alçar de terra la tapa de ferro que exhibia la marca forjada de la companyia elèctrica i ens vam deixar lliscar per una estreta galeria vertical que baixava a plom un bon tram i provocava una sensació opressiva de claustrofòbia, sobretot a en *Jabba*, que era el més gros dels tres. La galeria era increïblement llarga, perquè els estudis de Miramar havien estat construïts a Montjuïc, una de les dues muntanyes de Barcelona, i, per tant, es trobaven a molta altura respecte del nivell del mar. Com gairebé totes les construccions d'aquesta mena, una quarta part de la galeria era ocupada per cables elèctrics, i nosaltres utilitzàvem els seus ancoratges en el ciment per baixar. Per això havíem de dur posats uns incòmodes guants d'aïllament que entorpien encara més el nostre descens.

Per fi vam arribar al túnel de servei que unia la Zona Franca amb la plaça de Catalunya. Al subsòl, si hi ha alguna cosa que impressiona de debò no són les serps, ni les rates, ni la gent fantasmal que et pots trobar pel camí; el que realment encongeix el cor i et recargola l'estómac és el silenci rotund, la foscor absoluta i l'olor intensa d'humitat viscosa. Allà enmig del no-res, qualsevol soroll insignificant es multiplica i es distorsiona fins a l'infinit, i tots els racons semblen iguals. A París, un parell d'anys enrere, malgrat que anàvem acompanyats d'un xicot del Grup Francès d'Espeleologia Urbana que coneixia les entranyes de la ciutat millor que el palmell de la seva mà, el meu equip s'havia perdut durant set hores en aquell clavegueram medieval gèlid que perfora la conca oriental del Sena. No m'havia tornat a passar mai més, però l'experiència havia estat prou perillosa perquè a partir d'aquell dia m'obligués a prendre totes les precaucions possibles.

(2) *Light Emitting Diode* (LED): un petit díode emissor de llum.

Vam baixar encara una mica més utilitzant un dels pous ràpids del sistema de clavegueram i, a l'altura del carrer Hospital, després de desviar-nos en l'encreuament de collectors del Liceu –on, per cert, es veia dibuixat el meu *tag* just al costat de l'escaleta que pujava cap a la vella sala de calderes–, una trampa minúscula, bruta i rovellada, ens va permetre d'accedir a la xarxa de túnels del metro. Poca gent sabia, o recordava, que a la meitat dels anys setanta s'havia construït un passadís per a vianants entre les estacions de Liceu i Urquinaona amb la idea d'enllaçar les línies 3 i 4 i alleugerir l'atapeïda i laberíntica estació central de Catalunya. Al cap de trenta anys, aquell pas només el feiem servir nosaltres i una cinquantena de suburbícoles que havien convertit aquell cau llardós i insalubre en la seva residència habitual. La majoria era gent silenciosa i sense edat, entre els quals hi havia tota mena d'espècimens estranys.

Al bell mig d'aquell passadís, que feia pudor d'orins i brutícia, hi havia una porta de ferro que franquejava l'entrada a un nivell inferior de passadissos. Després de baixar per unes escales metàl·liques ens vam dirigir cap a la boca del túnel que teníem davant. Vam caminar en fila durant uns cent metres per la banda dreta de les vies, amb les orelles ben alertes per si s'acostava algun tren (cosa no gens estranya, ja que avançàvem per un tram de la línia 4), i ens vam aturar davant d'un portell estret que costava de reconèixer en el mur ennegrit. Amb la clau que duïa a la butxaca dels texans, el vaig alliberar del cadenat i el vaig obrir. Un cop a dins, en *Jabba* va tornar a passar els cadenats de ferro que el feien inexpugnable des de fora. Als nostres peus s'obria la sòlida trapa metàl·lica que deixava a la vista el tir vertical de quinze metres pel qual havíem de baixar. Aquesta era sempre la darrera diversió de les nostres incursions. Vam enganxar els descensors als mosquetons ventrals i vam baixar junts a tota velocitat per les cordes instal·lades de manera permanent a la boca. És clar que, quan havíem de pujar, utilitzàvem les escales.

Per fi, amb un gran estrèpit vam posar els peus al terra del vell túnel abandonat on teníem el nostre «Sèrie 100». Ningú, a part de nosaltres tres, coneixia l'existència d'aquella galeria. Es tractava d'un dels primers trams de ferrocarril suburbà que hi va haver a la ciutat, construït poc temps després del 1925 per la Companyia del Gran Metro de Barcelona. Tenia forma de Y, i la bifurcació es tro-

bava justament al carrer Aragó, on jo vivia i on tenia la meva empresa de programari, Ker-Central. Gaudint del corrent d'aire que arribava pels embornals de la volta, ens vam anar traient tot el material d'espeleologia mentre remuntàvem tranquil·lament la caverna, tan ampla que hauria permès la circulació en paral·lel d'un parell de camions grans. Al nostre voltant tot continuava fosc, ja que allà sempre era de nit i sempre era tardor, però ens sentíem en territori segur i conegut.

Cinc-cents metres més amunt vam trobar el cartell gegantí de color vermell on l'actor Willem Defoe, que anunciava una marca de whisky, deia una frase tan profunda com «El que és autèntic comença en un mateix». A instàncies de la *Proxi*, l'havíem «adquirit» a la mateixa estació de metro de passeig de Gràcia, que en aquells moments teníem damunt dels nostres caps, perquè, segons ella, encaixava perfectament amb les activitats que dúiem a terme al «Sèrie 100». En *Jabba*, seguint un impuls irrefrenable nascut del seu passat com a dibuixant de grafit, havia pintat damunt del front monumental de l'actor la paraula «bufanúvols», i s'havia quedat tan tranquil mentre escoltava l'esbronc que li etzibava la *Proxi*.

Just a la bifurcació del túnel, gairebé a tocar el baixador de passeig de Gràcia, hi havia el nostre centre d'operacions clandestines, el «Sèrie 100», un digne vagó de metro que van abandonar quan es va tancar aquella línia del Ferrocarril Metropolità. El dia que el vam descobrir va ser el nostre gran dia de sort. Encallat en els rails des de feia almenys quaranta anys, el «Sèrie 100» —el nom que es llegia a les plaques metàl·liques dels costats— s'anava desintegrant any rere any sense que ningú no en recordés l'existència. Totalment construït de fusta, amb moltes finestres ovalades, un interior blanc amb seients longitudinals i una il·luminació de bombetes incandescentes que encara penjaven del sostre, hauria merescut anar a parar a qualsevol museu de trens del món però, per sort per a nosaltres, algun funcionari incompetent li havia deixat dormir el son dels justos, i amb els anys s'havia convertit en un cau de rates, ratolins i tota mena de bestioles.

Vam passar molt de temps netejant-lo, raspant, envernissant i polint les fustes, reforçant els estreps i les juntes, brunyint les plaques, fins que va quedar tan flamant que engegava i tan ferm com una pedra, i el vam omplir de cables, ordinadors, monitors, im-

pressores, escàners i tota mena d'equips de ràdio i televisió. Vam il·luminar aquella zona del túnel i l'interior del vagó, i vam omplir una petita nevera amb aliments i begudes. D'allò ja feia uns quants anys, durant els quals hi havíem afegit noves comoditats i equips més moderns.

Només d'entrar, i abans que hagués tingut temps de treure'm la motxilla, el telèfon al qual tenia desviades les trucades del meu mòbil va començar a sonar.

–¿Quina hora és? –va preguntar la *Proxi* a en *Jabba*, que en aquell moment entrava al vagó.

–Gairebé les nou –va respondre ell mirant amb ansietat les pantalles enceses dels ordinadors.

Havia deixat engegat un programa que intentava trencar, per la força bruta (provant milions de possibles combinacions alfanumèriques emmagatzemades en bases de dades) les claus d'uns fitxers sobre arquitectura de sistemes.

La pantalla del telèfon anunciava que era el meu germà qui trucava. A corre-cuita em vaig treure pel cap el jersei negre de coll alt que duia i vaig respondre mentre em tornava a fer una cua amb els cabells.

–Digues, Daniel.

–¿Arnau...? –Aquella veu femenina no era la del meu germà, sinó la de la meva cunyada, la Mariona.

–Sóc jo, Ona, digues.

La *Proxi* em va posar una llauna de suc oberta a la mà.

–¡Fa hores que intento localitzar-te! –va exclamar amb veu aguda–. Som a l'hospital. En Daniel està malalt.

–¿El nen o el meu germà?

La Mariona i en Daniel tenien un fill d'un any, el meu únic nebot, que es deia igual que el seu pare.

–¡El teu germà! –va deixar anar ella amb to d'impaciència. I, com si la meva confusió fos una estupidesa incomprendible, va aclarir–: ¡En Daniel!

Per un moment vaig quedar paralitzat, sense reaccionar. El meu germà tenia una salut de ferro; ni tan sols la grip l'afectava quan tothom anava amb el mocador a la mà i unes dècimes de febre, per això la idea que ell es trobés en un hospital no m'entrava al cap. Doncs... Un accident. Amb el cotxe.

–Érem a casa –va començar a explicar-me la Mariona– i, de sobte, ha quedat com encantat, distret... Només deia ximpleries. M'he espantat molt i he trucat al metge. Després d'examinar-lo una bona estona ell mateix ha avisat una ambulància per portar-lo a l'hospital. Hem arribat a urgències a les set de la tarda. ¿Per què no contestaves al telèfon? He trucat a casa, al despatx... He trucat a la teva secretària, a la Lola i el Marc, a la teva mare...

–¿Has... trucat a Londres?

Estava tan confós que no trobava les paraules.

–Sí, però la teva mare no hi era. He parlat amb en Clifford.

La *Proxi* i en *Jabba* ja s'havien col·locat al meu darrere, pendents de la conversa. No calia ser molt llest per adonar-se que en passava alguna de grossa.

–¿A quin hospital esteu?

–A La Custòdia.

Vaig mirar el rellotge, atordit, i vaig calcular el temps que trigaria a arribar-hi. Necessitava una dutxa, però això era el de menys. Tenia roba neta al «100» i podia ser al garatge en menys de cinc minuts, agafar el cotxe i plantar-me al Guinardó en deu minuts més.

–Vinc de seguida. Dóna'm un quart d'hora. ¿El nen és amb tu?

–¡Quin remei!

En el seu to hi havia una nota crispada que denotava hostilitat.

–Ara mateix vinc. Tranquilla.

La *Proxi* i en *Jabba* estaven immòbils i em miraven, esperant informació. Mentre em canviava de jersei, sabates esportives i texans, els vaig explicar el que m'havia dit la meva cunyada. Sense dubtar-ho es van oferir per quedar-se amb el petit Dani.

–Anirem a casa tan aviat com en *Jabba* acabi –va declarar la *Proxi*–. Però si ens necessites abans, truca'ns.

Vaig abandonar el «100» com una exhalació, vaig creuar el túnel cap a la banda oposada i vaig pujar per les escales verticals que duïen directament a la cambra dels estris de neteja del soterrani de Ker-Central. Un cop allà, vaig tancar precipitadament la tapa de ferro i me'n vaig anar cap al garatge, travessant-lo corrent fins al cotxe, el Volvo color bordeus que tenia aparcat al costat de la Dodge-Ram vermella d'en *Jabba* i la *Proxi*, els únics vehicles que quedaven en el recinte a aquelles hores del vespre. En Taheb, el vigilant, que sopava tranquil·lament davant d'un petit televisor dins de la seva

cabina de vidre blindat, em va seguir amb la vista, impassible i, per sort, va decidir que m'obriria la porta de seguretat i em deixaria sortir sense deixar anar un dels seus habituals discursos sobre la situació política del Sàhara.

Quan les rodes del cotxe van aixafar l'asfalt, em vaig adonar que era la pitjor hora del dia per circular per la ciutat. Centenars de persones desitjoses d'arribar a casa i sopar davant del televisor inundaven el carrer Aragó amb els seus cotxes. Vaig notar com em pujava la pressió sanguínia i començava la transformació del ciutadà pacífic en un conductor agressiu incapaç de suportar el més mínim ultratge. Vaig seguir el carrer Consell de Cent fins al carrer Llúria. Vaig haver de passar el semàfor en vermell a la cantonada del passeig de Sant Joan amb la travessera de Gràcia per culpa d'un Skoda que venia a tota velocitat darrere meu, i a Secretari Coloma em vaig trobar enmig d'un embús monumental que vaig aprofitar per trucar al mòbil del meu germà i dir a l'Ona que ja arribava i que sortís a buscar-me.

La mola grisa del vell edifici de La Custòdia resultava força depriment. Semblava un amuntegament de cubs plens de forats diminuts. Si allò era tot el que podia enginyar un arquitecte després de tants anys d'estudi, em vaig dir mentre buscava l'entrada de vehicles, més li hauria valgut dedicar-se a tapar rases. Per sort, en aquell moment sortien molts cotxes –devia ser l'hora del canvi de torn del personal–, i vaig poder aparcar de seguida, estalviant-me de donar voltes i més voltes al voltant d'aquell indignant paradigma de la vulgaritat. No havia estat mai en aquell hospital, i no tenia ni idea d'on havia d'anar. Sort que l'Ona, que ja era allà fora, m'havia vist aparcar, i amb el petit Dani adormit als braços s'anava acostant quan jo sortia del vehicle.

–Gràcies per venir tant de pressa –va mormolar mentre, inclinant-se per no despertar el nen, em feia un petó i somreia amb tristesa.

Embolicat entre els plects d'una petita manta de color blau, en Dani recolzava el cap a l'espatlla de la seva mare i tenia els ulls tancats i el xumet a la boca. Els seus cabells, escandalosament rossos i molt curts, naixien tan rinxolats que, segons com arribava la llum, semblaven una brillant aura elèctrica. En això era igual que el seu pare.

–¿I el meu germà? –vaig preguntar, caminant amb ella cap a l'escalinata de l'entrada.

–L'acaben de pujar a la planta. El neuròleg encara és amb ell.

Vam creuar les portes de l'immens edifici i vam travessar passadissos i més passadissos de parets amb la pintura escrostonada fins que vam arribar als ascensors. El revestiment de marbre del terra original ja no es detectava, perquè allà on les rajoles no estaven totalment desgastades es veien pegats d'alguna cosa semblant al cautxú negre que feien saltar pels aires les rodes de les lliteres que empenyien els zeladors. A totes les cantonades hi havia rètols amb indicacions de llocs poc desitjables: «Cirurgia», «Cobalt», «Rehabilitació», «Diàlisi», «Extraccions de sang», «Quiròfan»... Ni tan sols l'ascensor grinyolador en què ens vam encabir junt amb unes altres quinze o vint persones, molt semblant en dimensions i forma a un contenidor del port, se sostreia a aquella olor de vés a saber què, tan característica dels hospitals. Llums de neó, blancs i freds, laberints de camins i escales, portes gegants amb cartells misteriosos (UCSI, TAC, UMP), persones amb la mirada perduda i ganyotes d'ansietat, preocupació o dolor, que passejaven d'una banda a l'altra com si el temps no existís... I, de fet, el temps no existia a l'interior d'aquell taller de reparació de cossos, com si la proximitat de la mort aturés els rellotges fins que el metge-mecànic donés permís per continuar vivint.

L'Ona caminava al meu costat carregant amb decisió la bossa dels estris d'en Dani i els gairebé deu quilos del seu fill. La meva cunyada era molt jove, amb vint-i-un anys acabats de fer. Havia conegut en Daniel durant el primer curs de carrera, a la classe d'introducció a l'antropologia que aquell any el meu germà impartia a la facultat, i molt aviat se'n van anar a viure junts, en part per amor i en part, suposo, perquè la Mariona era de Montcorbau, un poblet de la Vall d'Aran, i no es devien trobar molt còmodes compartint la seva intimitat amb les altres quatre estudiants araneses que vivien en el mateix pis de lloguer que ella. Fins aleshores en Daniel havia viscut amb mi; però, de sobte, un dia va aparèixer a la porta de la sala d'estar amb el monitor del seu ordinador sota el braç, una motxilla a l'espatlla i una maleta a la mà.

–Me'n vaig a viure amb l'Ona –va anunciar amb una mirada alegre.

Els ulls del meu germà eren d'un color sorprenent, un violeta intens que no es veia gaire sovint. Deien que els havia heretat de la seva àvia paterna, la mare d'en Clifford, i ell n'estava tan orgullós que va tenir un bon disgust quan es va adonar que els ulls del seu fill Dani, després d'aclarir-se, s'havien tornat senzillament blaus. Per ressaltar el diferent combinat genètic del qual procedíem, els meus eren de color castany fort, com el cafè, igual que els meus cabells, foscos. Però aquí s'acabaven les diferències físiques.

–Enhorabona –fou tot el que li vaig respondre aquell dia–. Que us vagi bé.

No és que el meu germà i jo no ens avinguéssim. Al contrari, estàvem tan units com ho podien estar dos germans que s'estimen i que s'han criat pràcticament sols. El problema era que, com que tots dos érem fills de l'Eulàlia Sañé (abans la dona més xerraire de Catalunya i, des de feia vint-i-cinc anys, d'Anglaterra), havíem de ser callats per força. I, al capdavall, al llarg de la vida s'aprèn, s'experimenta i es madura, però canviar, allò que se'n diu canviar, no es canvia gaire, perquè una persona és, en tot moment, allò que sempre ha estat.

El meu pare va morir l'any 1972, quan jo tenia cinc anys, després d'haver fet llit durant molt de temps. Amb prou feines conservo a la memòria una imatge seva assegut en una butaca, cridant-me amb la mà, però no estic segur que sigui real. Al cap de poc temps, la mare es va casar amb en Clifford Cornwall, i dos anys després va néixer en Daniel, quan jo acabava de fer els set. Li van posar aquest nom perquè era idèntic en els dos idiomes, malgrat que nosaltres sempre el pronunciàvem a l'anglesa, posant l'accent en la *a*. La feina d'en Clifford al Foreign Office l'obligava a viatjar constantment entre Londres i Barcelona, on es trobava el Consolat General, de manera que continuàvem vivint a la casa de sempre mentre ell anava i venia. La mare, per la seva banda, s'ocupava de les amistats, la vida social, i de continuar essent –o considerant-se– la musa espiritual de l'ampli grup de vells companys d'universitat del meu pare, que havia estat catedràtic de metafísica durant més de vint anys (era molt més gran que la meua mare quan es van casar, a Mallorca, d'on era originari). Així doncs, en Daniel i jo vam tenir una infància força solitària. De tant en tant ens enviaven uns quants mesos a Vic, amb l'àvia, fins que es van adonar que les meves notes escolars

començaven a ser espantoses de tant faltar a classe. Aleshores em van matricular com a intern al col·legi de La Salle, i la mare, en Clifford i en Daniel se'n van anar a viure a Anglaterra. D'entrada vaig pensar que jo aniria amb ells, o sigui, que marxaríem tots junts, però quan em vaig adonar que no seria així, vaig assimilar sense problemes que hauria d'aprendre a sobreviure tot sol i que no podia confiar en ningú que no fos la meva àvia, que tots els divendres a la tarda m'esperava puntualment a la sortida de l'escola. Quan vaig muntar la meva primera empresa, Inter-Ker, l'any 1994, el meu germà, desesperat per allunyar-se de les faldilles de la nostra mare, va tornar a Barcelona per estudiar filologia hispànica i, més endavant, el segon cicle d'antropologia a la Universitat Autònoma. De llavors ençà i fins que va tocar el dos dient «me'n vaig a viure amb l'Ona», havíem compartit casa.

Malgrat que ell era tan introvertit com jo, en general, la gent apreciava molt més en Daniel, per la seva afabilitat i dolçor. Parlava poc però, quan parlava, tothom l'escoltava i tothom pensava que mai no havien sentit a dir una cosa tan oportuna i interessant. Com el seu fill, gairebé sempre tenia el somriure als llavis, mentre que jo era sorrut i taciturn, incapaç de mantenir una conversa normal amb algú en qui no hagués dipositat la meva confiança molt de temps enrere. Sí que tenia amics (o potser més que amics eren coneguts propers) i, pels negocis, conservava bones relacions amb gent d'arreu del món, però tots eren persones tan rares com jo, poc disposades a comunicar-se o, en tot cas, a fer-ho només a través d'un teclat, amb vides que transcorrien gairebé sempre sota la llum artificial i que, quan no es trobaven davant d'un ordinador, es dedicaven a aficions tan pintoresques com l'espeleologia urbana o els jocs de rol, colleccionar animals salvatges o estudiar funcions fractals (3), naturalment molt més importants que qualsevol persona viva que tinguessin al costat.

—...i repetia que estava mort i que volia que l'enterrés —deia l'Ona, deixant escapar un lleu sanglot.

De cop vaig tornar a la realitat, engegat pels llums de neó com

(3) Part de la teoria del caos. Les formes aparentment caòtiques de la naturalesa, com els arbres, els núvols, les muntanyes, les costes, etc., es poden descriure i reproduir mitjançant fórmules matemàtiques senzilles.

si hagués estat caminant amb els ulls tancats. No havia escoltat res del que m'havia explicat la meva cunyada. Els ulls blaus del meu nebot ara em miraven atentament des de l'espatlla de la seva mare i pel costat del xumet regalimava un fil de saliva que sorgia d'un somriure somnolent. En realitat, més que mirar-me a mi, el meu nebot contemplava l'arracada diminuta que brillava a la meva orella. Com que el seu pare en duia una d'igual, era un element familiar que ens identificava.

—¡Hola, Dani! —vaig mormolar, passant-li el dit per la galta.

El meu nebot va somriure més i la bava va fluir amb tota llibertat cap al jersei de l'Ona.

—¡S'ha despertat! —va exclamar la seva mare amb pesar, aturant-se al mig del passadís.

—En Marc i la Lola s'han ofert a quedar-se'l aquesta nit —li vaig dir—. ¿Et sembla bé?

Els ulls de la meva cunyada es van eixamplar, mostrant un agraïment infinit. L'Ona tenia els cabells castanys clars i els duia molt curts, arreglats de tal manera que sempre semblava còmicament escabellada. Per la banda dreta li penjava un considerable floc de cabells tenyit de color taronja que ressaltava les pigues i el blanc intens de la pell del rostre. Aquella nit, però, més que una jove d'aspecte fresc i provocatiu semblava una nena espantada que necessitava la seva mare.

—¡Oh, sí! ¡I tant que em sembla bé! —Amb un moviment enèrgic va incorporar en Dani i se'l va posar cara a cara—. ¿Te'n vas a casa d'en Marc i la Lola, amor meu, sí...? —li va preguntar, demostrant una immensa alegria, i el nen, sense saber que l'estaven manipulant, va somriure encantat.

Encara que l'hospital era ple de cartells que prohibien utilitzar els telèfons mòbils, semblava que ningú no sabia llegir i, menys que ningú, el mateix personal sanitari. De manera que sense preocupar-me massa vaig treure el meu i vaig trucar directament al «100». En *Jabba* i la *Proxi* estaven a punt de marxar. El meu nebot, que sentia una predilecció especial per aquells petits artefactes que la gent s'enganxava a la cara abans de començar a parlar, va allargar la mà de manera fulminant intentant prendre-me'l; però, com que jo vaig ser més ràpid i no va poder, es va enfadar i va deixar anar un crit de protesta. Recordo que en aquell moment vaig pensar que

un hospital no és el lloc ideal per a un nen: primer, perquè amb els crits podia molestar els malalts i, segon, perquè l'aire d'aquests centres està carregat de malalties estranyes, o això em semblava.

Per treure el mòbil de la vista d'en Dani mentre jo parlava amb en *Jabba* i la *Proxi*, la Mariona s'havia assegut en una cadira de plàstic verd al costat d'una màquina expendedora d'ampolles d'aigua, i ofería al petit un paquet de mocadors de paper que, per sort, el va seduir força. Les altres cadires que formaven la fila de seients estaven trencades o tacades, i oferien un aspecte lamentable. Tothom deia que no hi havia medicina millor ni millors metges que els de la sanitat pública, i segurament era cert, però quant a instal·lacions i hostaleria, la privada li donava quaranta voltes.

—Arribaran de seguida —vaig dir, asseient-me al seu costat i donant al meu nebot el diminut mòbil amb el teclat bloquejat.

L'Ona, que havia vist el telèfon del meu germà volar pels aires i xocar estrepitosament contra el terra més d'una vegada, va intentar impedir-ho, però vaig insistir. Tot d'una el meu nebot va deixar d'existir a tots els efectes, entretingut amb aquella preuada joguina.

—Si la Lola i en Marc han de venir a emportar-se'l —em va explicar la meva cunyada, assenyalant el nen amb un gest de la barbeta—, podem esperar-los aquí, per si surt el metge i vol parlar amb nosaltres.

—¿En Daniel és en aquesta planta? —vaig dir, sorprès, i vaig mirar el llarg passadís que s'obria a la nostra esquerra a l'entrada del qual hi havia un cartell que anunciava: «Neurologia».

L'Ona va fer que sí amb el cap.

—Ja t'ho he dit abans, Arnau.

M'havia enganxat *in fraganti* i no era qüestió de dissimular. Tanmateix, no vaig poder evitar un gest automàtic de passar-me la mà pel masclet, i en fer-ho vaig notar que tenia el pèl aspre i enganxós per la humitat de les clavegueres.

—Disculpa'm, Ona. Estic... desconcertat per tot això. —Amb la mirada vaig abraçar l'espai—. Ja sé que deus pensar que estic boig, però... ¿M'ho podries tornar a explicar tot, si us plau?

—¿Una altra vegada? —es va sorprendre—. Ja m'ho semblava, que no m'escoltaves. Doncs... A veure, en Daniel ha arribat de la universitat gairebé a dos quarts de quatre. El nen s'acabava d'adormir. Havent dinat, hem parlat una estona sobre... doncs, que no anem

gaire bé de diners, i, ja saps que jo vull tornar a estudiar, així doncs... En fi, en Daniel se n'ha anat al seu despatx com cada dia, i jo m'he quedat llegint a la sala. No sé quant de temps ha passat. Ai, que ets pesat... –deia, referint-se a en Dani, que estava a punt de llançar el meu mòbil contra la paret per comprovar com sonava–. ¡Ei! ¡No, no, no! ¡Dóna'm això! ¡Torna'l a l'Arnau!

El meu nebot, obedient, va allargar la mà per tornar-me'l, però en el darrer instant se'n va penedir, ignorant amb elegància el que li demanava la seva mare.

–El cas és que m'he quedat adormida al sofà. –L'Ona dubtava, intentant recompondre en la seva ment la cronologia dels esdeveniments–. I només recordo que m'he despertat perquè notava que algú m'estava respirant a la cara. Quan he obert els ulls he tingut un ensurt de mort: en Daniel era al meu davant, mirant-me sense expressió, com en una pel·lícula de terror. Estava agenollat, a menys d'un pam de distància. No he xisclat de miracle. Li he demanat que deixés de fer l'idiota perquè la broma no tenia gràcia i, com si no m'hagués sentit, sense més ni més em diu que acaba de morir-se i que vol que l'enterri. –Sota els ulls de l'Ona havien aparegut uns cercles foscos una mica inflats–. Li he donat una empenta per posar-me dreta i he saltat del sofà. ¡Estava molt espantada, Arnau! El teu germà no es movia, no parlava, tenia la mirada buida com si estigués mort de debò.

–¿I què has fet?

Em costava molt imaginar-me el meu germà en una situació com aquella. En Daniel era la persona més normal del món.

–Quan he vist que no era cap broma de mal gust i que no reaccionava de debò, he intentat localitzar-te, però no he pogut. Ell s'ha assegut al sofà, amb els ulls tancats, i no s'ha tornat a moure. He trucat a urgències i... m'han dit que el portés aquí, a La Custòdia. Els he explicat que no el podia aixecar, que pesava trenta quilos més que jo i que s'estava deixant caure cap endavant com si fos un ninot de drap, que si no venien a ajudar-me acabaria a terra amb el cap obert... –Els ulls de l'Ona s'omplien de llàgrimes–. Mentrestant, en Dani s'havia despertat i plorava al bressol... ¡Déu meu, Arnau, quin malson!

El meu germà i jo érem igual d'alts, gairebé un metre noranta, però ell pesava els seus bons cent quilets per culpa de la vida seden-

tària. Dificilment la meva cunyada hauria pogut alçar-lo del sofà i traslladar-lo a un altre lloc; ja havia fet prou de mantenir-lo incorporat.

—El metge ha trigat mitja hora a arribar —continuava explicant-me, mig plorant—. Durant tota aquesta estona, en Daniel només ha obert els ulls un parell de vegades per repetir que estava mort i que volia que l'amortallés i que l'enterrés. Com una ximple, mentre l'empenyia contra el sofà perquè no caigués, he intentat raonar amb ell i explicar-li que el seu cor continuava bategant, que el seu cos estava calent i que respirava amb normalitat, i ell m'ha contestat que res de tot això no volia dir que fos viu, perquè era indiscutible que estava mort.

—S'ha tornat boig —vaig mormolar amb tristesa i la mirada fixa a la punta de les sabates.

—Doncs això no és tot. Al metge li ha donat la mateixa explicació, amb algun detall nou, com que no tenia tacte, ni olfacte ni gust perquè el seu cos era un cadàver. Llavors el metge ha tret una agulla de la maleta i, molt suaument, per no fer-li gaire mal, l'ha punxat a la punta d'un dit. —L'Ona es va aturar un instant i em va agafar el braç per atreure tota la meva atenció—. I no t'ho creuràs, però ha acabat clavant-li l'agulla sencera a diverses parts del cos i... ¡en Daniel ni tan sols s'ha immutat!

Jo devia fer cara d'imbècil, perquè si hi havia alguna cosa que el meu germà no suportava des de petit eren les injeccions. Queia en rodó només de veure una xeringa.

—Aleshores el metge ha decidit cridar una ambulància i portarlo a La Custòdia. Ha dit que l'havia de veure un neuròleg. He arreglat en Dani i hem vingut. A ell se l'han emportat a dins i nosaltres ens hem quedat a la sala d'espera fins que una infermera m'ha dit que pugéssim a la planta perquè l'havien ingressat a Neurologia i que el metge parlaria amb mi quan hagués acabat de visitar-lo. He intentat localitzar-te a tot arreu. Per cert...—va comentar pensant, arraulint el nen contra el pit malgrat les seves protestes irades—, hauríem de trucar a la teva mare i a en Clifford.

El problema no era trucar-los; el problema era com dimonis podria recuperar el mòbil sense que el meu nebot armés un escàndol descomunal, de manera que vaig iniciar un cautelós apropament sacsejant les claus del cotxe. Però em vaig adonar que tant el

nen com la meva cunyada m'ignoraven i adreçaven la mirada cap a un punt situat a la meua esquena. Dos homes amb cara de funeral es dirigien cap a nosaltres. Un d'ells, el més alt, anava vestit de carter amb una bata blanca al damunt; l'altre, molt baixet i amb ulleres, duia l'uniforme complet, amb esclops i tot.

—¿Són vostès la família de Daniel Cornwall? —va preguntar aquest darrer, pronunciant el nom complet del meu germà amb un accent britànic correcte.

—Ella és la seva dona —vaig dir, posant-me dret; el més alt em va quedar a l'altura de l'espatlla, i a l'altre el vaig perdre completament de vista—, i jo sóc el seu germà.

—Bé, bé... —va exclamar el més alt, amagant les mans a la butxaca de la bata. Aquell gest, que s'assemblava una mica al de Ponç Pilat, no em va agradar—. Sóc el doctor Llor, el neuròleg que ha examinat en Daniel, i ell és el psiquiatra de guàrdia, el doctor Hernández. —Va treure la mà dreta de la butxaca, però no va ser per estrènyer la nostra, sinó per indicar-nos el camí cap a l'interior de la planta. Potser el meu aspecte, amb l'arracada, el masquet i la cua no li agradava; o potser el floc de cabells de color taronja de l'Ona li resultava deplorable—. Si fossin tan amables de passar un moment al meu despatx, podríem parlar tranquil·lament sobre en Daniel.

El doctor Llor es va col·locar sense presses al meu costat, deixant que el jove doctor Hernández acompanyés l'Ona i en Dani unes passes darrere nostre. Tota la situació tenia un no sé què d'il·lusori, de fals, de realitat virtual.

—El seu germà, senyor Cornwall... —va començar el doctor Llor.

—El meu cognom és Queralt, no Cornwall.

El metge em va mirar d'una manera estranya.

—Però vostè m'ha dit que era el seu germà —va remugar amb irritació, com qui ha estat enganyat vilment i perd el seu temps valuosíssim amb un intrús.

—Em dic Arnau Queralt Sañé, i el meu germà es diu Daniel Cornwall Sañé. ¿Cap altre dubte...? —vaig fer amb ironia.

Si jo li havia dit que en Daniel era el meu germà, ¿per què tanta desconfiança? ¿Com si al món només hi hagués un model de família únic i inviolable!

—¿Vostè és l'Arnau Queralt? —va preguntar, sorprès, el neuròleg, quequejant de sobte.

–Ho era fins fa uns moments –vaig respondre, subjectant-me darrere l'orella uns quants cabells que s'havien deixat anar de la cua.

–¿El propietari de Ker-Central...?

–Jo diria que sí, si no ha passat res d'imprevist...

Havíem arribat a una porta pintada de color verd que exhibia un petit cartell amb el seu nom, però en Llor es resistia a franquejar el pas.

–Un nebot de la meva dona, que és enginyer de telecomunicacions, treballa a la seva empresa.

Pel to de veu vaig intuir que la situació havia canviat: l'element de la pinta rara ja no era un impresentable qualsevol.

–¿Ah, sí? –vaig respondre amb desinterès–. Bé, i del meu germà, ¿què?

Es va recolzar sobre el pom de la porta i la va obrir amb actitud obsequiosa.

–Passi, si us plau.

El despatx era dividit en dues zones diferents per una mampara d'alumini. La primera, molt petita, només tenia un escriptori vell ple de carpetes i papers sobre el qual reposava un ordinador apagat; la segona, molt més gran, exhibia un escriptori formidable, de caoba, sota la finestra, i, a l'extrem oposat, una taula rodona envoltada de cadires de braços entapissades amb pell negra. A les parets ja no hi cabien més fotografies del doctor Llor amb personatges cèlebres, ni més retalls de premsa emmarcats amb titulars on destacava el seu nom. El neuròleg, fent una ganyota a en Dani, va apartar de la taula un dels seients perquè s'hi asseïés l'Ona.

–Si us plau... –va mormolar.

El diminut doctor Hernández es va col·locar entre l'Ona i jo, deixant caure sobre la taula, d'un cop sec, una carpeta que fins aleshores havia dut sota el braç. No semblava gaire feliç; però, en realitat, allà ningú no ho era.

–El pacient Daniel Cornwall –va començar a explicar en Llor amb veu neutra, posant-se unes ulleres que havia tret de la butxaca superior de la bata– mostra una simptomatologia poc freqüent. El doctor Hernández i jo estem d'acord que es podria tractar d'una cosa semblant a una depressió aguda.

–¿El meu germà està deprimat? –vaig preguntar, sorprès.

—No, no exactament, senyor Queralt... —em va aclarir, mirant el psiquiatra de reüll—. Veurà, el seu germà presenta un quadre força confús de dues patologies que no solen aparèixer juntes en un mateix pacient.

—D'una banda —va intervenir per primera vegada el doctor Hernández, que dissimulava malament la seva emoció per tenir entre mans un cas tan estrany—, sembla que té el que la literatura mèdica anomena il·lusió de Cotard. Aquesta síndrome es va diagnosticar per primera vegada l'any 1788, a França. Les persones que la pateixen creuen de manera irrefutable que són mortes i exigeixen, de vegades fins i tot amb violència, que algú les amortalli i les enterri. No senten el seu cos, no responen a estímuls externs, la mirada es torna opaca i buida, el cos els queda completament lax... En fi, que estan vius perquè nosaltres sabem que viuen, però reaccionen com si de debò estiguessin morts.

L'Ona va començar a plorar en silenci sense poder contenir-se i en Dani, espantat, es va girar cap a mi buscant suport. Com que em va veure tan seriós, va acabar plorant ell també. Si en *Jabba* i la *Proxi* no venien aviat a recollir-lo, la cosa acabaria malament.

Com que els plors del nen impedièn la conversa, l'Ona, que intentava calmar-se, es va incorporar i va començar a passejar d'una banda a l'altra consolant en Dani. A la taula, ningú no va badar boca. Per fi, al cap d'uns minuts inacabables, el meu nebot va deixar de plorar i es va mig adormir.

—És molt tard per a ell —va dir la meva cunyada, tornant-se a asseure amb compte—. Ja fa estona que hauria d'estar dormint, i ni tan sols ha sopat.

Vaig encreuar les mans sobre la taula i em vaig inclinar cap als metges.

—Bé, doctor Hernández —vaig dir—, ¿i quina solució hi ha per a aquesta il·lusió de Cotard o com es digui?

—¡Home, solució, solució...! Es recomana l'ingrés i l'administració de psicofàrmacs, i el pronòstic, sota medicació, sol ser bo, encara que, no ens enganyem, gairebé sempre hi ha recaigudes.

—Els darrers estudis sobre la il·lusió de Cotard —va observar el doctor Llor, que semblava que volia aportar el seu granet de sorra neurològic— revelen que aquesta síndrome sol anar associada amb un cert tipus de lesió cerebral localitzada al lòbul temporal esquerre.

–¿Vol dir que s’ha donat un cop al cap? –va preguntar l’Ona, alarmada.

–No, en absolut –va negar el neuròleg–. El que vull dir és que, justament sense cap traumatisme, hi ha una o més zones del cervell que no reaccionen com ho haurien de fer o, almenys, com s’espera que ho facin. El cervell humà és format per moltes parts diferents que tenen funcions diferents: unes controlen el moviment, unes altres fan càlculs, unes altres processen els sentiments, etc. Aquests segments utilitzen petites descàrregues elèctriques i agents químics molt especialitzats. Només cal que un d’aquests agents s’alteri una mica perquè canviï del tot la forma de treballar d’una zona cerebral i, com a conseqüència, la forma de pensar, sentir o comportar-se. En el cas de la il·lusió de Cotard, les tomografies demostren que hi ha una alteració de l’activitat en el lòbul temporal esquerre... aquí.

I va acompanyar la paraula amb el gest, recolzant la mà a la part posterior de l’orella esquerra, ni molt amunt ni molt avall, ni tampoc molt enrere.

–Com un ordinador al qual se li espatlla un circuit, ¿oi?

Els dos metges van arrufar les celles al mateix temps, desagradablement sorpresos per l’exemple.

–Sí, bé... –va admetre el doctor Hernández–. Ara està molt de moda comparar el cervell humà amb l’ordinador, perquè tots dos funcionen, diguem-ne, d’una manera semblant. Però no són iguals: un ordinador no té consciència d’ell mateix, ni tampoc emocions. Aquest és el greu error a què ens condueix la neurologia. –En Llor ni tan sols va parpellejar–. En psiquiatria el plantejament és totalment diferent. Sens dubte, hi ha un component orgànic en la il·lusió de Cotard, però també és cert que els seus símptomes coincideixen gairebé del tot amb els d’una depressió aguda. A més, en el cas del seu germà, no s’ha pogut verificar aquesta alteració del lòbul temporal esquerre.

–Ara bé, com que el pacient es troba al meu càrrec –ara fou l’Hernández qui no va moure ni un múscul de la cara–, he pautat un tractament de xoc amb neuroleptics, clorpromacina i tioridacina, i espero poder donar-lo d’alta abans de quinze dies.

–Però hi ha un problema afegit –va recordar el psiquiatra–, i és que en Daniel presenta, junt amb la il·lusió de Cotard, que és el més aparent, signes evidents d’una patologia anomenada agnòsia.

Vaig sentir que alguna cosa es revoltava dins meu. Fins aleshores havia aconseguit convèncer-me que tot allò era passatger, que en Daniel patia una «illusió» que tenia remei i que, un cop eliminada, el meu germà tornaria a ser com abans. Però el fet que hi afegissin més malalties em produïa una impressió dolorosa. Vaig mirar l'Ona i, per la contracció del seu rostre, vaig endevinar que estava tan angoixada com jo. El petit Dani, cobert amb la manta blava i per la seva mare, havia caigut, finalment, en un son profund. I era una sort que estigués tan adormit, perquè en aquell moment el meu mòbil, que continuava fermament subjectat per les seves mans, va començar a emetre les notes musicals que identifiquen les trucades d'en *Jabba*. El nen no es va immutar; només va emetre un llarg sospir quan l'Ona, amb algunes dificultats, va aconseguir extirpar-l'hi.

Preguntant per en Daniel a urgències, en *Jabba* i la *Proxi* havien aconseguit arribar fins al vestíbul que donava entrada a la planta de neurologia. Després de penjar, vaig dir-ho a l'Ona, la qual, incorporant-se lentament, es va dirigir cap a la porta i va sortir.

—¿Esperem la dona d'en Daniel o seguim? —va voler saber en Llor amb una certa impaciència.

El seu to em va recordar una cosa que havia llegit una vegada: a la Xina, antigament, els metges només cobraven els seus honoraris si salvaven el pacient. En cas contrari, o no cobraven, o la família els matava.

—Acabem d'una vegada —vaig respondre, pensant que els antics xinesos eren realment molt savis—. Ja parlaré després amb la meva cunyada.

El doctor baixet va prendre la paraula.

—Associada a la síndrome de Cotard, el seu germà pateix també una agnòsia força acusada. —Es va calar les ulleres fins a les celles i es va mirar el neuròleg, intranquil—. Com li deia en Miquel... el doctor Llor, l'agnòsia, una patologia molt més comuna, apareix, bàsicament, en pacients que han patit vessaments cerebrals o traumatismes en els quals han perdut una part del cervell. Com sap, aquest no és el cas del seu germà, ni tampoc el dels pacients amb Cotard, però en Daniel és incapaç de reconèixer objectes o persones. Perquè ho entengui millor, el seu germà, que afirma que és mort, viu en aquests moments un món poblat de coses estranyes

que es mouen d'una manera absurda i fan sorolls estranys. Si vostè li ensenyés, per exemple, un gat, ell no sabria què li està ensenyant, com tampoc no sabria que es tracta d'un animal, perquè no sap què és un animal.

Em vaig passar les mans pel cap, desesperat. Notava una pressió terrible a les temples.

—No el reconeixeria ni a vostè —va continuar explicant el doctor Hernández— ni a la seva dona. Per a en Daniel, totes les cares són ovals amb un parell de taques negres allà on hi hauria d'haver els ulls.

—El pitjor de l'agnòsia —va afegir en Llor, fregant-se els palmells de les mans—, és que, com que es produeix per un vessament o una pèrdua traumàtica de massa, no té ni tractament ni cura. Ara bé... —va deixar la frase a l'aire, gotejant esperança.— ...Les tomografies que hem fet al seu germà demostren que el cervell d'en Daniel es troba en perfectes condicions.

—Ja li he dit que ni tan sols no hi apareixia la disfunció del lòbul temporal —va apuntar l'Hernández, exhibint per primera vegada un somriure lleu—. En Daniel només presenta els símptomes, però no les patologies.

Me'l vaig mirar com si fos idiota.

—¿I em vol dir quina diferència hi ha entre sumar dos i dos i fer veure que se sumen dos i dos? El meu germà estava bé aquest matí, ha anat a treballar a la universitat i ha tornat a casa a dinar amb la seva dona i el seu fill, i ara està ingressat en aquest hospital amb uns símptomes que *simulen* una síndrome de Cotard i una agnòsia. —Vaig contenir la respiració perquè estava a punt de deixar anar una tirallonga d'insults—. ¡Ja n'hi ha prou! Entenc que vostès faran tots els possibles per curar el meu germà; o sigui, que no parlarem d'aquest punt. Només vull saber si en Daniel tornarà a ser el mateix o no.

El vell Llor, sorprès per la meua sobtada reacció de fúria, es va sentir obligat a sincerar-se amb mi, com si fóssim col·legues o amics de tota la vida.

—Miri, en general, als metges no ens agrada enganxar-nos els dits, ¿sap? Ens estimem més no donar gaire esperances al començament per si la cosa no surt bé. ¿Que el malalt es cura? ¡Perfecte, som els millors! ¿Que no es cura...? Doncs, ja vam avisar al comença-

ment del que podia passar. –Em va mirar amb llàstima i, recolzant les mans sobre la taula, va empènyer la cadira enrere, amb molt soroll, i es va posar dret—. Li diré la veritat, senyor Queralt: no tenim ni idea del que li passa realment al seu germà.